

СКОРОТЕЧА.

(Courier.)

Число 52.

Четвртакъ. 31. Декембра 1842

Год. II.

УТЕКШІЙ УЖИТАКЪ.

Дѣво твой не строгій взоръ
Натрагъ тура сълно,
Твогъ ме тѣла красный ствръ
Дражи пакъ умилно.

Дѣво! немой дѣте быт'
Нисамъ ни я дѣте
Може л' срдце-око крыт'
Пуно любве свете?

Зато и я — Пророкъ младъ —
Знамъ твогъ ока езыкъ;
Него са мношъ аид' у ладъ
Таио гле у брезыкъ.

Трава ложу преправля
Лепшу нег' одъ перя.
Боякъ бит' ю съ тобомъ и
Юнакъ одъ Потери.

Слушаюн позывъ тай
(О да строге дѣме!)
Рекне „Идемъ тражит' рай
Изгубленъ одъ Еве!“

Истомъ што смо стигли станъ,
О ал' я се прену
Цѣло бяше само сапъ,—
Я сѣдъ гримъ стѣну.

А. АНДРИѢВЪ.

У Ковачици кодъ Панчове

25. Декембра 1842.

СЛАВЕНИ НА ЮГУ У VI И VII ВѢКУ

(изъ Цинкайсена)

одъ

Стаматовића.

(конацъ.)

Зато се тежко вѣровати може, да су све Юстинијанове нове твердыни и све војничке преправности и найманъ походе Славенске заустављали. Ђръ иј већ 546 године налазимо у Фракии, на двѣ године доцнѣ пролазе они крозъ Илирію; 550 године продиру до самогъ приморја Фракијскогъ, гдѣ градъ Топеросъ освоявају: а слѣдује године съ приличномъ штетомъ узбивши одъ Солуна враћају се. Но јоштъ у то време съ десне стране Дунава никадѣ ни су Славени насељени били, јеръ у цѣлой земљи, крозъ коју су они пролазили, ништа се ни је налазило, окромъ развалѣни градова и села съ порушенымъ бранилиштама и опустошенымъ поляма, коя су гомилама около лежећи трупова людски на све стране окужена и отрована била.

Но зато опетъ понављали су Славени са свакомъ годиномъ своя нападања; они свакимъ даномъ византijскомъ царству све су опаснији бивали, јеръ су се съ другимъ народима у договору или у случајной може быти свези налазили. Тако се ни мало сумњати не можемо, да Кнеза Гојскогъ Тотиле на Грчку земљу ударанъ, кое се у ово време догодило, съ договоромъ Славена ни је было, кои су у исто време крозъ Гепиде прошли били,

да и сами са съвера крозъ Илирјо, Дарданјо и Епиръ у Грчку прору. Мало пакъ доцніс сирѣчъ 558 године у једно съ Хунима време Славени су подунавске предѣле опустошавали.

За последни Юстинијанови година 563 почну Цариграђани своя са Аварима препирана, коя се подъ Юстиномъ другимъ до боя већ пакъ и до срамне на миру доведу, у којој Авари као Цареви сајоници годишњи одъ 80,000 дуката данакъ одъ византijскогъ Царства добију. Но съ овимъ се и Авари обвежу, да Славене на дольнѣмъ Дунаву подъ уздомъ держе; зато и Царъ па ову погодбу и вѣрностъ Аварску осланяючи се и ту јоштъ погрѣшку учини, да и онако малобројне по Дунавскимъ тврђинама бранитељ јоштъ већма умали. Отудъ је слѣдовало, да је опетъ 578 године једна Славенска одъ 100,000 лjudи војска преко Дунава прешила, пакъ онда у многимъ четама преко Мизије, Македоније и Фракије разашавши се и нигдѣ озбильскогъ одпора не нашавши до саме Грчке прорла је. Докъ су овако Славени по Царству Византijскомъ мутили, заиште јоштъ је данпутъ Царъ помоћи одъ Авара. Мѣсто што ће требало, да Авари Славене, као што се Царъ надао, изъ царства проперају, ради нападну они на празна Славенска мѣста и станове предъ Дунавомъ нынине, кое по већој части мачемъ и ватромъ поплѣне, земље посље опусте и съ добиткомъ обтерећени у својој домовину поврате се. У овомъ само повратку, као што се мыслити да је, сретну се они са Славенима, разбјо ји и робље одъ њи византijско поотимају.

Мы далѣ никаковы достаточны извѣстїја о судби ены Славена не мамо, кои су се међутимъ по южнимъ византijскогъ Царства странама задержавати морали; но опетъ то держимо, да је иста Славена велика часть, кадъ се већ гла-

вна војска разсула је, по празнимъ византijскогъ Царства предѣлии заостала: зато съ приличномъ извѣстношћу узети можемо то, да прве Славенске по южнимъ прекодунавскимъ странама насељине у ово парочно време падају, ако међутимъ единствено о томъ ништа потврдити и не можемо. Ђръ овај најстарија Славенска насељина свакојако догодила се непримѣтно, и онда је текъ са своимъ утокомъ на преображенје народа и земље византijскогъ царства снажномъ учинила се, кадъ већ ићи почетакъ и полагано развијање Славенско съ повѣстномъ точношћу ни су се показати могла. Постојанство и сталнији карактеръ своје добыла је та Славенска насељина текъ у доцнїја времена, кадъ су нове Славенске чете у Царство ушли и покрай насељни Славена, кои су се одъ овогъ времена овде намѣстили, одомаћиле се.

РАЗБІГНИЙ КРЧАГЪ.

Повѣстъ одъ X. Чокеа.

(конациј.)

Пантльика одъ шешира.

Али јоштъ истогъ дана Колинъ нова зла почини. Шта чинише онъ? — Явно посрамити хтеде онъ сироту Марију. Ахъ! Она се ће сетила, да нѣну любичну пантльику савъ Ла Напулъ познае! — Колинъ знао је то добро. Онъ је обвіј гордо окоо свогъ шешира, и носише ју предъ целимъ светомъ на видикъ као какву освојо. И свако говораше: Добијо је одъ Марије, „Све дѣвойке викаше лотито: „Злочинацъ! а сви младићи, кои су Марију радо виђали „Злочинацъ!“

„Како то? Мати Манонъ?“ викаше Судија Криволюбъ дошајши къ Манонки, а знао је тако сјилно викати, да му је у читавомъ носу некако чудно одески-

вало: Шта? то тринте Вы? да моя невѣста обдарує младогъ арендатора Коліна са пантльикомъ одъ нѣногъ шешира? Већ в време, да држимо сватбу. Прође л' ова, онда имамъ вальда и я право говорити.“

Имате право! одговори мати Манонъ кадъ стои стварь тако, то мора сватба брзо быти; прођел' та, престаће онда све.“

Мати Манонъ, али Ваша кѣни юшть никако неће да каже: „Хоћу.“

— Преправляйте само сватовску гостбу!

„Али менеће она ни једанъ путь само пріятно да погледи; а ако я кодъ нѣ седнемъ мало, дивчица одма устане и побѣгне одъ мене.“

— Господинъ Судіја, преправляйте само сватовску гостбу.

„Али како, кадъ се Мариета противи?“

— Мы ћемо ю изненада затећи. Идимо къ отцу Јероніму. У понедељакъ онъ нека врло рано и сасвимъ тихо сврши вѣнчанѣ. То ћемо ми нѣму лако доказати. Я самъ мати. Вы сте прва особа одъ надлежателства у Ла Напули. Онъ ће на съ морати послушати. Али Мариета несме одъ тога ништа знати. У понедељакъ ћу я ю рано къ отцу Јероніму послати, и то саму съ једнимъ налогомъ, да се не ссети. Онда некъ юй Парохъ срдице преокрене. По сата за тымъ доћи ћемо оба и мы. Онда брже къ олтару. А ако Мариета и юшть рекне нећу: штаточини? Та старый Господинъ неможе и онако да чује. Донде требате само ћутати предъ Мариетомъ и читавимъ Ла Напуломъ.

Тако и оста мећь обоици. Мариета и несаняше о срећи, коя юй є предстојала. Она мысляше само на Колинову пакость, одъ кое є био савъ Ла Напулъ говорјо. О како се ќаяше она својој несмыслености са пантльикомъ! па опетъ прашање она у срдицу крвици

злочинца. Мариета бяше одвећь добра. Она проповедаше нѣпой матери, да, и свымъ другарицама: Колинъ є наша мою изгубљену пантльику. Я му нисамъ дала. Садъ хоће ме съњомъ да дражи. Знате ли де, како ми є Колинъ одавно већ зао био, и како є увекъ гледао, гдје бы би ме могао увредити!“

Ахъ, сирото дете! оно незнаде на каква є нова зла подмуклый човекъ опетъ мыслио.

Разбієнны крчагъ.

Сутра данъ подрани Мариета съ крчагомъ къ извору. Јошть небяше никаквогъ цвећа на пешчари. Но и было є юшть прерано; ѕрбо сунце текъшто є изъ мора излазило.

Кадъ ал' чуше се корацы. Колинъ доће носећи у руки цвеће. Мариета се зацрвени као крвъ у лицу. Колинъ тепаше: „Добро ютро Марието!“ — Но поздравъ му неизлазише башъ просто изъ срдца; єдва га є могао изговорити.

„Зашто носишъ ты Колинупантльику тако явно?“ рекне Мариета, поставивши крч гъ на пешчару. „Ты ю нисамъ дала.“

„Ниси ми ю дала, любезна Марието?“ питање онъ, и пребледи савъ одъ внутреногъ гнѣва.“

„Мариета стыдила се є нѣне лажи, спусти трепавице, те после једногъ часка рекне: „Добро, дала самъ ти ю; но нетребашъ ю явно носити. Дай ми ю натрагъ.“

Онъ одвеже ю дакле лагано: нѣгова лютость бяше тако сълна, да нїе могао сузу у оку нити уздисай грудій сакрты.

„Любезна Марието, пусти ми твою пантльику!“ рекне онъ тихо.

„Нећу!“ одговори она.

Садъ пређе нѣговъ сакривенији гнѣвъ у очајањи. Онъ погледи съ уздијајомъ на небо, онда смркнуто на Мариету, коя тихо и [побожно] край извора

стояще са оборенымъ очима и спушћенъ рукама.

Онъ обвѣ любичну пантлику окоо ките цвећа; кликне: „Ето ти дакле свега!“ и бацы цвеће тако пакостно къ великолѣпомъ крчагу на пешчари, да се овай етровали и разбѣ. Злорадо побегне онъ одатле.

Мати Манонъ виђала је иза прозора вребаюћи, и слушала све. Но чимъ се крчагъ разби, мал' да неоглуви и неослепи. Она се тако устраши, да је ћда штогодъ рећи могла. А кадъ хтеде сыломъ крозъ узкиј прозоръ да се наполѣ провуче, те да бѣгаоћегъ злочинца псује, извали она изъ слабогъ камена савъ прозоръ кој се са страшномъ букомъ стропота, и разби.

Толика несрећа обнесвестила бы сваку другу Госпоју. Манонка пакъ дође брзо къ себи. Срећа вели да самъ я нѣговай кривици сведокъ. Онъ мора предъ Судију! Крчагъ и прозоръ треба да ми нѣгово злато претегне. То ће ти дати богатый миразъ Маријето! Но кадъ Маријета преповедонесе одъ разбіеногъ крчага — кадъ виђе Манонка, да је рай изгубљенъ добрий Адамъ безъ главе, да одъ Еве само ноге читаве остале, да зміја неосквернићно торжествује, а тигаръ да је не-покваренъ, ягњата пакъ до репа нестало као да га је тигаръ пројдеро, — онда проспе мати Манонъ лелекаюћи противъ Колина сунле клетве, и рекне: „Ето вишъ да је хитацъ башъ изъ ђаволске руке дошао.“

Судија.

И она узме крчагъ съ једномъ, а Маријету съ другомъ рукомъ, и отиде око деветогъ сата къ Господину Криволюбу, где је судити обычествовао. Съ гласномъ викомъ донесе она садъ нѣну тужбу направо, показавши разбіени

крчагъ и изгубљеный рай. Маријета плаше горко.

Судија, видѣвши да је крчагъ разбіенъ, а невѣста красна да плаче, дође у тако праведну ярость, да му је савъносъ помодріо био, као Маријетина гласовита одъ шешира пантлика. Онъда крозъ свое Пандуре зликовца таки къ себи довести.

Колинъ дође дубоко ожалосћенъ. Мати Манонъ понови садъ нѣну тужбу са великимъ говорљивостју предъ пандурима и писарима. Али Колинъ ніје слушао нимало. Онъ ступи къ Маријети и пришапне јој: „Опрости ми любезна Маријето, као што и я теби прашћамъ. Ја самъ ти крчагъ само некотице разбіо али ты, ты си ми разбила мое срдце!“

„Какво је то шаптанѣ тамо?“ кривију са судейскимъ Высочествомъ Господинъ Криволюбъ. „Чуйте тужбу противъ Васъ, те браните се.“

„Ја се небранимъ нимало. Ја самъ разбіо крчагъ, али противъ мое волѣ“ рекне Колинъ.

„Тако мыслимъ скоро и сама!“ рекне вџајући Маријета: „Ја самъ крива толико, колико је онъ кривъ, ћрабо самъ га я увредила и до яности довела. Потомъ се је непазљиво са пантликомъ и цвећемъ на мене бацјо. Онъ ніје кривъ.“

„Гледай деръ ты нѣ!“ викаше мати Манонъ: „Зарь дѣвойка хоће јошти нѣгова бранитељица да буде. Господинъ Судија, говорте! Онъ је крчагъ разбіо, товели не таи; а я разбила самъ збогъ нѣга прозоръ — хоће л' таити може видити.“

„Будући да таити неможете, Господинъ Колинъ“ рекне Судија, „зато ће те платити за крчагъ триста Франка, ћрабо толико је вреданъ; кромъ мoga пакъ за . . .“

„Не,“ кривију Колинъ, „толико башъ ніје вреданъ. Ја самъ га на вашару у Ванси за Маријету засто Франка купио.“

Вы га купили, Господинъ Безобразиче? викне Судія, и лице му се усподоби сасвымъ Маріетиной одь шешира пантльики. Но више нити смеде, нити хтеде говорити; єрбо се є неповольны изтраживаня ў ствари боя.

Колінъ се пакъ збогъ укора разяри, и рекне: „Овай крчагъ послао самъ я окоо сутона на данъ вашара крозъ Вашегъ властитигъ слугу Маріети. Та Іаковъ є ето кодъ врати. Онъ є сведокъ. Іакове, говори: нисамъ ли ти я кутію дао, да ю предашъ Госпой Манонки?“

Господинъ Криволюбъ хтеде стварь претрилати. Али сулудный Іаковъ рекне:

Сетите се само Господинъ Судія. Вы ми узесте Колинову кутію, и однесосте оно што є у нйой было Госпой Манонки. А кутіє ето тамо юшть негде међу артијма.“

Садъ морадоше Пандури сулудногъ Іакова наполѣ избацти, а и Коліна одтераше докъ га другій путь не зовну.

„Добро, добро, Господинъ Судія!“ но ово ће Вамъ последня у Ла Нопулу игра быти. Знамъ я кромѣ овогъ и више, да сте се Вы съ моимъ иманѣмъ кодъ Маріете улагати хтели. Будете л' мејтражили, то ћете добро учинити, да одашите у Грассе къ Господину земальскомъ поглавару. Съ тымъ отиде Колінъ.

Господинъ Криволюбъ баше врло смућенъ и незиаде у буни, шта є чиніо. Госпой Манонка тресаше главомъ. Стварь юй се одвећъ тавна и сумнителна учини. Тко ће ми садъ разбієнны крчагъ платити? питаше она.

„Мени, рекне Маріета са жаркимъ лицемъ, мени є готово савъ плаћенъ.“

Чудновате наредбе.

Колінъ одјаши юшть тай данъ у Грассе къ Господину земальскомъ поглавару, и дође сутра рано натрагъ. Но

Господи нъ Криволюбъ къ томе се само смјаши и ослободи Госпою Манонку одъ сваке сумњивости, кунећи се, ако ѹой Колінъ за крчагъ трыста Франка неплати да ћеносъ одсећи. Зајтимъ одесъ Госпојомъ Манонкомъ къ отцу Јероніму поради вѣничаня, и препоручи му оштро Маріети озыльно нѣну дужность представити, да се она као покорна кћи материной воли и вѣничаню не противи. То рече старый, побожный Господинъ, премда одъ свегъ само половину разумеваше, шта суму у уни викали.

Маріета пакъ узме разбієнны крчагъ къ себы у спаваћу собу, и имаше га садъ текъ весма радо, а ньойзи се учини, као да се є рай у нѣну грудь преселю, одъ како є онъ на крчагу изпрушпљанъ био.

Кадъ свану понедельакъ, рекне Манонка къ нѣной кћери, „Обуци се лепо, и носи овай вѣничић миртовъ къ отцу Јероніму; онъ га иште за јдну невѣсту.“ Маріета обуче се недельскій, узме безазленно миртовъ вѣнацъ, и однесе га къ отцу Јероніму.

Узгредъ сусретне ю Колінъ, кои ю приятно и плашливо поздрави; а кадъ она каза, куда венацъ носи, рекне Колінъ: и и идемъ истомъ тамо, єрбо морамъ Шароху вмѣсто црковногъ десетка новце донети. И докъ су оба ишли, узме ю онъ ћутаюћу за руку; обое дрхташе, као да є једно противъ другогъ велике крвице на души имало.

„Еси л' ми простила?“ шантапше боязливо Колінъ: „Ахъ, Маріето, шта самъ ти я учиніо, даси тако према мене немилостива?“

Но она немогаше ништа рећи, него: Буди само миранъ, Коліне, добы ћешъ ты опетъ пантльику. А я ћу твой крчагъ задржати. Ели де, онъ є ипакъ одъ тебе?“

Маріето, можешъ ли сумњати? Ви'шъ што годъ имамъ, то бы ти я све дао.

Хоћешъ ли ми у будуће приятна быти, као другима?"

Она неодговори ништа. Кадъ пакъ у Парохову кућу ступиште, погледи га она са стране, и видѣвши, да суму очи мокре, пришапиће му: „Любезный Колинъ!"

— Онда се сагне онъ и полюби јој руку. Садъ отворе се врата једне собе, и отацъ Јеронимъ одъ честнѣйшегъ стаса стояше предъ нима. Младенце спојаде као нѣка несвестица, ћрбо они се држаху једно за другогъ чврсто. Незнамъ, бише л' то дѣјство полюбца у руку, или страхопочитаніе предъ старцемъ?

За тымъ преда му Маріета миртовъ вѣнчићь. Онъ положи га на нѣну главу и рекне: Дѣчицо, любте се међъ собомъ! и ободраваше добру дѣву на найживљий и найтрогателни начинъ, да люби Колина. Господинъ мора да је збогъ његове глувости име младожену криво чуо, или га је збогъ оistarѣлогъ памјатствованія свогъ заборавio, пакъ је мыслю да је Колинъ младожена.

Подъ наговаранїмъ старчевимъ омекне Маріетино срдце сасвимъ; плачући и єсајоћи рекне она: „Ахъ, та и га љубимъ; већъ отъ давно, али онъ мрзи на мене."

„И на тебе мрзимъ, Маріето? рекне Колинъ: „Моя душа живи само у теби, одъ како си ты у Ла Напулъ дошла. О Маріето, како би ја могао вѣровати или надати се, да ме ты љубишъ. Необожава ли те савъ Ла Напулъ?"

Зашто си бегао, Колине одъ мене, зашто си волео мое другарице неже ли мене?"

О Маріето, я самъ тонуо у страху и несмѣlosti, у брыги и любови, кадъ бы тебе виђao. Я неимадо срдце близу тебе быти, а не били близу тебе, онда опетъ бывао самъ юштъ несрѣћnii"

Кадъ су тако јданъ другомъ гозори-

ли, помысли добрый отацъ, да се инате. Онъ јй дакле узме обое приближи једно другомъ и рекне молитво: Дѣчицо, дѣчицо любте се међъ собомъ!

Тада падне Маріета на Колинову грудь. Колин ју обгрли съ обадвема рукама, а лице обоихъ сияше одъ возхищенія нѣмогъ. Зaborаве они Пароха и савъ светъ. Колинове устне почивале су на Маріетинимъ сладкимъ устма. Истинна, то је био само полюбацъ, али доиста јданъ полюбацъ најслађегъ уништоженja. Обое су били једно у другомъ стоплени. Обое су били нյову свестъ тако изгубили, да су узхищено отцу Јерониму безъ да су сами знали до цркве и до олтара слѣдовали.

„Маріето" уздисаше онъ.

„Колинъ!" уздисаше она.

У цркви молило је много побожни; но съ удивљеніемъ баху они садъ сведоци одъ Колиновогъ са Маріетомъ вѣнчанца. Многи су трчали јоштъ пре свршетка торжества наполѣ, и преповедаше десно и лево по La Напули: Колинъ је съ Маріетомъ вѣнчанъ.

Кадъ се вѣнчанї доконча, отацъ Јеронимъ се справедљиво радоваše, што му је оно тако лепо за рукомъ испало, и што је кодъ младенца тако мало одпора нашао. Онъ ји одведе у свой домъ. За тымъ дотрча Мати Манонъ.

Садъ Госпожа Манонка радоваše се њномъ зету, кадъ почеш његово богатство познавати, особито будући Господинъ Криволюбъ и скупа съ његовимъ носомъ у Грасе одведенъ бише.

Разбіеный пакъ крчагъ бише у породици до данашнїгъ дана као споменъ и светина чуванъ.

УНИВЕРЗИТЕСКА БИБЛИОТЕКА

ПРЕГЛЕДЪ ЛИТЕРАТУРЕ.

Русія у смотренію литературе све на вышій и вышій степенѣ совершенства долази. Садѣ е престало оно време, кадѣ су Руси французкे књынге читали, а свое по буци у праху држали. Изображеніа Европа не може довольно да се начуди ономъ успѣху, кон у смотренію книжества Русія чини. Но не ћемо се томе тако яко чудити, ако само безпристрастанъ погледъ бацимо на оне жертве, кое она подпомагательми и ревнительнина пародногъ изображенія приноси. — Найвѣће новіе дѣло, кое неизбройне дѣлателѣ брон, есть велика руска народна Енциклопедія кое спомоћници 100 — 200 рублій добыяю, изъ чега се заключити може, да издаватель овога дѣла на много предбрайника рачунао.

ВѢСТИ.

Высокославный кр. Унг. Совѣтъ благовизволіо е изъ понизнѣйше наше Славне народ. Школа фондомъ управляюће Депутаціе предложениз, Благ. Гдина Павла отъ Белгради, Острогонске Међе засѣдателя, С. Андрійскогъ Сенатора, и јѣстногъ Школе Управителя за привременогъ Актуаріја кодъ те исте Депутаціе 13 Дек. 1842 числ. 45429 именованти.

Пешта. Даклемъ е истина, да су се са замкама одъ жица люди по Пешти гушили. Ђербо Хирлапъ одъ 5 овогъ месеца и лѣта именує оне, кои су участници были, кадѣ се єданъ у овомъ лову нападао, а други га гледао. Овай страшанъ инструментъ се већ налази у рукама судейскими.

Една особита краја овы се дава у Пешти догодила; у једной кафани се покраше 5 куглій с' Біллара — а у једномъ честитомъ Содружству 12. дуката.

Наши сонародници Мађари све већемъ и већемъ изображенію теже. Народность свою, као зѣницу ока сматраюћи, гледе свакоякимъ начиномъ у болій цвѣтъ да доведу. Они изъ велике ревности и родолюбія често такова средства бираю, коя имъ цѣли ни су сходна. Но зато опетъ они су похвале достойни, еръ непрестано сестараю, како ће єданъ другогъ у родолюбию и патріотизму да надвиген. — Досадѣ је кодъ ињибыла велика борба само збогътога: коимъ бы начиномъ народность: име и езикъ, као две главне черте ићне, обдржати и у цветъ довести могли. Ова борба была е између две такорећи партас, одъ кои једну тако названу (ultra-

liberal-ну) Pestі Hirlap, а другу тако названу консервативну (съ разлогомъ напредуюћу) Vilag предводи. Садѣ пакъ в трећа постаде, коју Графъ Сеченьй предводи, држећи се изъ међу две рече не партас среде, (augeae mediocritatis), који ће по свой прилици найбрже свое намѣре реализирати (у дѣло привести). Онъ є торжествено академично слово говорио, кое се (по видимомъ) наивише тамо клонило, да се поредъ любави, коју Мађари къ роду свомъ и отечеству у грудма свонима греју, други народа, нарочио Славена, народност не угњѣтава; да Ултраиста свою претерану отечествену любовь умѣри, и сонародничима и сограђанима своима Славенима, кои су за Унгарію, како ињини тако и свое отечество, толико краи пролили и тимъ є начиномъ одъ пропасти сачували, у народности вредъ ве ваноси, еръ они су свою према отечеству и краљу свомъ вѣрност и любавь найвећимъ жертвама засвѣдочили, и коју и данъ данашњий непрестано засвѣдочавао. — Овомъ велеслављеномъ народу — и родолюбцу, који је у свима, а найвише у Славенскимъ срдцима любовь и вѣчату благодарность къ себи поджегао, осимъ други жертвій, кое му сограђани справљаю, за садѣ му є малу ал' чисту благодарности жертву принело Бачко (Bacs) старешинство евангел. Обшине.

ПУТЬ ПО СВѢТУ.

(Ладнокрвный духъ.) У некомъ дружству ёнглезки официра у Индији пробаше єданпутъ, којо найвише скочити може, и то, да горниј крај неки высоки врата довати. Єдномъ испадне ово дѣло за рукомъ, али є притомъ одма као мртавъ побледio, а то не безъ узрока; еръ горе на вратима лежала је Кобра Манила (отровна змија), која је онъ рукомъ додирнуо и доле свалио тако, да је усрѣдь официра паља. Сви побегоше изъ собе до једногъ, који лагано узме бичъ, који се ту био десио, и змију на єданъ ма убије. — Тай истый официръ доста напитъ ишао је неко вече кући преко узкогъ насила, који је на рѣки био. У єданпутъ слуга, који је напредъ съ машаломъ ишао, стаде, баци је одъ себе и скочи у рѣку. У светlosti јоштъ горуће машале смотри официаръ кобру капеллу, која се бјаше управила, и съ ватренимъ очима на ићга гледаюћи преправљаше се да на ићга скочи. При овомъ погледу ни је му башъ найбоље было, али гдји је ту је. Онъ нехтеде бегати; него извуче своја мачъ, и мужествено па змију нападне

Нико не зъ, ни самъ официръ, шта е было, само се то зна, да су га посље једногъ сата видили, гдји на зми, који є главу одсекао био, лежећи спава. — Официръ є свою собицу лепо уредио, између прочегъ и чизме су му на дувару высиле. Неко ютро поче чизму навлачинти, ал' одма у њој нешто ладно и глатко осети, кое се савијаше и права змија бише. Да се садъ наканьивао или ногу натрагъ повукао, то бы безъ сваке сумње морао умрети. Али онъ смјло у једанпут љавуче чизму, онда скочи и у јасу отчалнији стаде неколико минута скакати. После паде на столицу и заповеди слуги, да му чизму свуче. Садъ изпадне мала зелена змија, који є једна одъ найотровнији била, и коју є онъ скаканјемъ умртвјо и готово сасвимъ измрскао.

(Кабулъ) Свиђество у XIX вѣку. Њекиј поглавица индијанскиј, по имену Дервалахъ Сурхатъ, који є у енглезкој војсци надъ помажућимъ компанијама заповѣдао, 15-огъ Окт. ноћи Енглезе изда. Онъ осуђенъ буде, да кодъ наушка топа стане, и тимъ начиномъ да погине. Онъ є съ найвећимъ равнодушјемъ суду слушао, кадъ су се његови пријатељи сгрозили и самъ енглезки Генералъ тронутъ био. Осуђенији спокойно приближи се колу (Carré), и непрестано као милост моляше, да га за тоњ не вежу; а кадъ су му молбу услушали, стисне руку Профоса, и мужествено пође страшномъ орудију, кое съ обадвема рукама обузевши, баци јоштъ једанъ погледъ натрагъ и после на наушке топа главу метије. Садъ се изда заповѣсть; мунја, одъ дима облакъ и далеко по брегови 'разлежуји' се јећи био је знакъ, да је свршено.

(Списатель и добро.) Њекиј врло познатиј францускиј списатель путујући прошастиг љета крозъ њеку части свогъ отечества нађе на једно добро, кое, будући є у врло лјномъ положају, тако га јако плјни, да се одма съ кола сишао, да вртъ и проча поболј посмотри. При улазку на вратма смотри цедуљу съ речма: Ово є добро на продају. — Текъ што є био ушао, прекрасна баштованка укаже се, која га запита, жели ли добро промотрити, и изпроси, да га свудъ проведе. — Страный списатель свудъ сљедоваше дражестной баштовавки, и кадъ є све добро измѣрио, онда є запита: — Шта вреди ово добро? Шестдесетъ иљада франкј, одговори

баштованка. — Мени се добро здраво допада, придода онъ, и помисли у себи, кадъ бы толико новаца имао, одма бы га купио. — Я ћу се о томъ промислити, рече јој яснимъ гласомъ. — После неколико дана, кадъ є у Паризу за свомъ столомъ сједио и перо у руци држао, на једанпут се врата отворе, и човекъ уђе, који као притежатељ Новина „Журнала“ зајели познатогъ списателя за спомоћника узети. — Шта иштете вы за вашъ трудъ? запита списателя. Я ћу вамъ добро платити, само ако се обвежете, да ћете за мой Листъ писати. — Я самъ вепостојији човекъ, одговори списатељ, и збогъ тогъ истогъ узрока не могу се на вашъ Листъ обвезати, збогъ кога се не женић. Ал' притежатељ Журнала не даде се одвратити, него на ново понови своју просбу, докъ јайпосле списатељ не рече: Да једанпут ствари край учинимо, а ћу вамъ нешто садъ казати. Пре некогъ времена видио самъ добро, кое ми се одвећи допадо. Оно вреди шестдесетъ иљада франкј, купите ј' ми ово добро, то мое перо за годину дана вама принадлежи. Я на то престајемъ одговори другиј. Таки се контрактъ направи и съ обе стране подпише се. Добро садъ списатељу принадлежи — Толико францускиј Листови. Мы не знајо, је ли тако, као што се преповѣда; по свој прилици реченији списатељ ће са тимъ вредностји свои дѣла да покаже.

СМЪСИЦЕ.

(Растанакъ.) У Нев-Орлеану далеко є лакше са својомъ женомъ раставити се, него венчати. — Не одавно добиј некиј мужј допуштенј, да се са својомъ женомъ може раставити, и то само зато, што є она жутыј, а онъ белыј шећеръ у тежи мећати обичай имао. — Једанъ шећерни сладкиј порокъ!

Цена ране 29. Дек. на Пешт піяци

Пешт. меровъ, грош. б. вр.

	найб. гр.	сред. гр.	лош. гр.
Чисто жито	140	130	120
Наполица	104	100	92
Ражъ	100	95	90
Чамъ.	80	78	75
Зобъ	65	62	60
Кукурузъ.	98	94	90

Издаватељ Димитрій Јовановић. (Bastei Gasse Nr. 349)

У ПЕШТИ словима Баймоловыи

О Д А
ВЫСОКО-БЛАГОРОДНОМЪ
 господину, господину
ЕУГЕНІЮ одъ ГЪУРКОВИЋ,
 у КРАЛѢВИНАМА
 УНГАРСКОЙ, ХОРВАТСКОЙ и СЛАВОНСКОЙ
 ИСТОЧНОГЪ ГРЧКОНЕСЕДИНЬНОГЪ ЗАКОНА
НАРОДНИИ ШКОЛА
 Верховномъ Надзирателю и Управителю и проч. и проч.
 приликомъ Нѣговогъ у Соединъ долазка
о д ъ
СОЕДИНСКЕ УЧЕЊЕ СЕ
МЛАДЕЖИ СРБСКЕ
 сверадостно поднешена.

(Трошкомъ Фонда одъ учење се Србско-Соединске Младежи
на Видовъ Данъ 1839 године заведеногъ.)

У СОЕДИНУ,
 писменима Јоанна Гринна, ц. к. прів. Книгопечатателя.

Plusque meis oculis absens Te semper amabo,
Et procul, ut colimus, Numinā sancta, colam.

Hier. Vida.

Dignitas, honorque virum ostendit.

Bias.

За обще Благо Рода намъ драгога
Ревностни, душомъ и срдцемъ Вы прави
Србъ Сегединци о драги!
Освани ево намъ свѣтлый данакъ,

*

* * *

Изворъ кои є высоке радости!
Изъ нѣга некъ се разлію капльице
По храброй срећны Срба земли,
Благимъ кои су подъ Скиптомъ Царекимъ,

*

* * *

Да срдце, душу облію милиномъ;
Свак' да осѣти Свѣтлогъ Трона благость;
Нову угледа Рода звѣзу! —
Зора є Браћо! већь заплавила,

И ТВОЕ так' о ЕУТЕНИС лице
Блаженства лів капљице по грудма,
И густу гонећ' съ ума таму
Доводи Србство у свѣтлость свѣта!

*

* *

О живи елаво и утъхо Србска!
Име и Славу и Рода Честь храни,
Србинъ нек' цвѣта одсад' умомъ —
Вѣчно кодъ ивѣга задобю Име!!

пѣвао
МИЛОШЪ РАДОИЧИЊ,
П-год. Любомудрија Слушател.

- 1) *Hoc opus, hoc studium parvī properemus et ampli,
Si patriae volumus, si nobis vivere cari.*

Hor.

*Immer strebe zum Ganzen, und kannst du selber kein Ganzes
werden, als dienendes Glied schließ' an ein Ganzes dich an!*

Schiller.

- 2) *Wer das Leben liebt, muß nicht die Zeit verlieren,
Denn sie ist der Stoff, woraus Jenes gemacht ist.*

Franklin.

- 3) *Doctrinam citius quam aurum tibi delige,
Est iunctis opibus melior sapientia rerum.*

Mancinellus Anton.

- 4) *Was glänzt, ist für den Augenblick geboren,
Das Echte bleibt der Nachwelt unverloren.*

Göthe.

ПЪСМА

О ПОСТАНЮ ВРШАЧКЕ КУЛЕ.

Шта се чуе у Вршцу біеломъ?
Подъ Вршачкомъ куломъ поноситомъ,
Или иишти змія? или вила?
Или звоне звона наопако?
Ил' се тресу Вршачке планине?
Па се таре дрвлъ о каменѣ. —
Нити пишти змія, нити вила,
Нити звоне звона наопако,
Нит' се тресу Вршачке планине,
Да се таре дрвлъ о каменѣ,
Веће пишти у свомъ двору Лаза,
Ядань Лаза дѣвоячка маза,
Комъ лѣпоти неимаде пара,
Да обиграшь сву люту Краину.
Ако пишти ест' му за неволю,
Муке су му горке додіяле,
Ево веће шестнаесть нећеля,
Од' како се Юнакъ разболіо,
Па нитъ може остатъ, нитъ умрети,
Нитъ лежати, нити боловати.
Майке нема, а сестрице нема,
А юште се ніє оженю;
Па га нема нико понудити,
Нитъ додат' му лађане водице.
Сву бы юнакъ болю преболіо,

Ал' га вію на срдашцу муке.
Одъ муке му лише потавнило,
Ко што тавни од' млеме каменѣ.
Кадъ су Лази муке додіяле,
Додіяле и предодіяле,
Онъ дозивлъ служче Мияило,
Па онъ нѣму овако говори:
Дѣте мое, Слуго Мияило!
Вѣрный друже у моіой неволи!
Яко су ме муке обузеле,
Срдца болю преболѣти нећу.
Узми Слуго свилену тканицу,
Па ме уви одъ паса до врата,
Оседлай ми моега дората,
И попни ме коню на рамена.
Изведи ме граду на капію,
И пусти ме измећъ винограда,
Да се яркогъ я нагріемъ сунца,
И нагледамъ свѣта біелога.
То є слуга за Бога приміо,
Па га уви свиленомъ тканицомъ,
Оседла му доброго дората,
И баці га коню на рамена,
Па га води измећъ винограда,
Подъ Вршачкомъ куломъ насаћены.

А кадъ Лаза дође виноградма,
 И онъ виђе кулу поноситу,
 Онъ дизгени коню на вратъ баца,
 Па онъ ињему овако говори:
 Мой дорате, мое добро мило!
 Сад' ме носи куда ти є драго,
 Ал' нит' скачи, нити подигравай,
 Нит' ты носи главу у высину;
 Ђер' иеносинъ данасъ Господара,
 Да онъ дѣли мегданъ са юнаци,
 Већъ ты сада носишъ Господара,
 Небыли му муке одлануле.
 Боже милый, чуда невиђена!
 Да є коме стати па гледати,
 Потекла бы суза изъ камена,
 Да погледа подъ Лазомъ дората.
 Коньицъ бѣсанъ као горска вила,
 Што нехае за узду ни руку,
 А садъ носи болна Господара,
 Па бы реко онъ за ињимъ болуе.
 На прси є главу наслоню,
 Па онъ иде као ягић младо. —
 Кад' су били друму на разкршћу,
 На разкршћу гди се пути дѣле,
 Вѣтрићъ дуну одъ Вршацке куле,
 Разлађуе на коню юнака.
 Лази мало муке одланаше,
 Подкраде га санакъ на коньицу.
 А када се иза сна тргао,
 Аль конь стои кули подъ прозора.
 Кадъ є Лаза кулу опазио,
 Онъ овако ињойзи говорио:
 „Ой Вршацка куло поносита!
 „Ты си мени по нечemu равна;
 „Твомъ постаню и момъ болованю
 „Нико пезна лѣка ни есапа.“ —
 Аль изъ куле нешто проговара,
 Не будали Лазо, момче младо,
 Богъ є само једанъ безъ постаня,
 Онъ ће дакле и безъ конца быти;

Ђер' є Божја сила свемогућна.
 Ньюи иеима начала ни конца.
 Алъ све друго имаде начало,
 Па све мора и коначъ имати.
 А шта тиче мога се постани,
 Ево слушай ако ћешь да знадешъ. —
 У хиљади и друге стотине, 1242.
 Четрдесетъ и друге године,
 Кадъ Татари свистъ поробише,
 Попалише земљи и градове,
 На алае войску раздѣлише,
 Па є воде на четыри стране,
 Бата *) води войску крозъ Руссю,
 Землю Польску и землю Нѣмачку,
 Войску води на Французску гледи,
 Преко Райне войску претурю. III
 Кадаръ узе Ердель поносити,
 Галицио, Горни Панонио,
 И остале земљи и градове,
 До Пожуна града бѣлога.
 Пета узе лѣпу Молдавио,
 И сву равну долину Панонио,
 Одъ Пожуна па до Сегедина,
 Гди се біе Тиса са Моришемъ. —
 Куд'годь иду и прођу варвари,
 Свуда пале и с' мачеви сѣку.
 Попалише земљи и градове;
 Поробише ліепе државе.
 Майке робе а дѣцу имъ колю.
 С' кони газе старо и невольно.
 Црна земля у крви огрезла,
 Плаче и писке до неба се чує.
 Каменъ бы се разпо од' жалости,
 Како неће срдце у матери. —
 Па што ови зіямъ починише,
 Небы јоште ни по јада было,
 Ал' да видишъ брате Бекерана,

*) Бата, Кадаръ, Пета и Бекеранъ били су војводе татарске.

Да га видишъ невидло га сунце.
 Ћръ онъ ніе човекъ као люди,
 Већъ крволовокъ ко што су рисови.
 Саставio брке и обре,
 Па онъ вали съ крвавимъ очима.
 Ђданъ анжаръ носи у зубима,
 Други држи у левој руцы,
 А у десной носи топузину,
 Куд'годъ прође туд' се крвца ліе.—
 Онъ пороби земљу Каравлашку,
 Каравлашку и Карабогданску,
 На Видину Дунавъ претурюо,
 И маша се ядне Булгаріе.—
 Тадъ у Сербіи Стефанъ кралѣаше,
 Когъ Великимъ Урошемъ прозваше.
 Онъ небяше съ войскомъ у Сербіи,
 Већъ вођаше войну са Латини.—
 Ово айдукъ једва дочекао,
 Па Татаре пусти у Сербію.
 А кадъ дође до града Звечана,
 До Звечана и Кралѣва двора,
 Таки на градъ юришъ учиніо,
 И ктеде га силомъ освоити.
 Ал' су Срблы старе мегданцие,
 Па га лѣпше јоште дочекаше.
 Когодъ стигне граду на бедеме,
 Таки му є глава са рамена.
 Боже милый големога яда!
 Да є коме stati па гледати,
 Одъ стра бы му срдце препукнуло,
 Да погледа кланѣ и рванѣ.
 Стой цика бриткіе сабаля,
 Стои лупа тежки топузина,
 Кони вришту, а юнацы вичу,
 Црна земља под' нымма се тресе.—
 Турцы вичу Ала и Муамедъ,
 Па за голе сабљ фатаю се;
 Срблы вичу законъ отечество,
 Па Варваре съ мачи пробадаю.—
 Майке чеда држе у нарамци,

Па кукаю кано кукавице,
 Друге врућу воду заитаю,—
 Па Татаре съ ньоме посипаю.—
 Али ко ће сили одолѣти?
 Кол' побити милионъ Татара?
 Они съ мртви обкопъ напунише,
 Преко мртвы живи покуляше.
 Онда Срблы снагу изгубише,
 Па Кралѣвой кули побѣгоше.
 За нымма се тураю Татари,
 Кога стигну съ земљомъ саставляю.—
 Долетише до Кралѣве куле,
 Долетише на њу ударише.
 На Юришъ ю ктеше отузети,
 Ал' ю ніе лако освоити;
 Ћръ су у њѣ врата одъ желѣза,
 Багламе су сребромъ затопље,
 Наоколо яки метеризи,
 А на нымма поизборъ юнаци.—
 Кадъ виђеше проклети Варвари,
 Да се кула неда освоити,
 Злу се послу они досѣтише,
 Изподъ куле лагумъ отворише,
 Подкопаше тврде метеризе,
 И каменну кулу поноситу,
 Па Кралѣво благо разграбише,
 Ситный бисеръ и драго каменѣ,
 И два ићму съна заборише,
 Милутина и съ нымъ Драгутина;
 Дадоше ђи Капу Бекерану,
 А међъ собомъ благо подѣлише.—
 Кадъ се айдукъ робля дочепао,
 Опъ разори и Звечанъ и кулу,
 Пакъ онъ бѣжи къ равноме Банату,
 Да га Урошъ не бы достигао;
 Кодъ Паланке Дунавъ пребродио,
 И кодъ Вршац тaborъ учиніо.—
 Онда Вршацъ Вегенѣмъ се зваше,
 На тры брега тры града имаше.
 Ту Бекеранъ хтеде починути,

Починути войску одморити,
 А да не бы побѣгло му роблѣ,
 Ил' га когодь на силу отео,
 Мене кулу даде саградити,
 И у мени роблѣ затворити.
 Ал' ми нехте врата оставити,
 Нит' прозора кудъ улази сунце;
 Да незнаду два кралѣва сына,
 Кадъ е ютро кадъ ли е сумрачно. —
 Око мене гради метеризе,
 На ныи меће луте татарине.
 Сто Татара да чуваю стажу,
 А хиляду да е у преправи.
 А кадъ айдукъ мене утврдио,
 И около страже намѣстio,
 Онда таки ситну књигу пише,
 Па е шалѣ одъ Сербіe Кралю,
 Књигу шалѣ Кралю по Татару,
 И у књизы овако говори:
 „Ой Уроше! одъ Сербіe Главо!
 „Биосамъ ты у Звечану твоме;
 „У Звечану и у двору твоме,
 „Ал' ме тамо дочекао ниси,
 „Зато самъ се я самъ наплатio,
 „Што си имо блага покупио.
 „Ал' ми и то юште доста ніе,
 „Ер' я идемъ съ пута далекога,
 „Самномъ водимъ и два твоя сына,
 „Па ми треба мало више трошка. —
 „Зато теби бѣлу књигу пратимъ,
 „Да ми пошлѣши сто товара блага,
 „Пуста блага све мека дуката,
 „И сто коня, што ће носит' благо,
 „Па ми пошли ты ону галицу,
 „Коју су ти Латини ковали,
 „Ковали е па ти поклоили,
 „Да нетлачиши съ войскомъ земљу ныину,
 „И коя е одъ сувога злата,
 „А весла юй одъ драгогъ каменя,
 „На ньойзи су бисерни єдеци. —

„Она вреди шесть товара блага.
 „Па юшти ми е коньицъ оронуо,
 „А предъ войскомъ пѣшке ми се неће,
 „Зато пошли твога ми Лабуда,
 „Што му пара међъ коньима нема. —
 „Ако ли ми то послати нећешъ,
 „Или съ твоимъ войскомъ на ме поћешъ,
 „Оба ћу ти сына погубити,
 „И изпећи као ягње младо. —
 А кадъ Уроши бѣлу књигу прими,
 И кадъ виђе шта му она каже,
 Полише га сузе низъ образе,
 И плѣсну се рукомъ по колѣну,
 Па говори своимъ вitezовма:
 Яо мени! и до Бога мoga!
 Мы бїemo браћу и христијане,
 А Варвари дѣцу нашу колю;
 Земљу плѣне изъ нѣ роблѣ воде,
 Па се юште съ нама подсмѣваю. —
 По свой войсцы телаль књигу штіе,
 Да свакъ знаде шта стои у ньойзи,
 А када се књига прочитала,
 Кралъ говори своимъ вitezовма:
 „Немал' овде међъ нама юнака?
 „Која е Србкии родила,
 „Да ми отме дѣцу одъ Татара,
 „Ил' на силу или пріевару,
 „Честита бы нѣга учинио,
 „По Кралѣства нѣму даровао,
 „Нека влада за десетъ година,
 „Нека влада нек' данка неплаћа,
 „Па да ћу му мою сабљу бритку,
 „Моју сабљу и мога Лабуда,
 „Кој мени за давање нису,
 „Ал' ји отацъ за дѣчу покланя. —
 Сви юнацы главе оборише,
 И у црну земљу погледаше.
 Ніе зато што юнацы нису,
 И за Краља не бы погинули,
 Но немож' се нико досѣти,

Како бы се могло доскочити,—
Доскочити Кану Бекерану,
Непониче Шестокриловићу,
Србскій Сердаръ одъ лѣпогъ Загоря;
Коинъ є единицъ у майке,
И комъ нема пара у юначству,
Па што знаде турски и татарски,
Конда га є була одоила. —
Непониче но предъ Краля клече,
Па онъ иѣму овако говори:
„Миљий Краљу! драгій Господару!
„Свѣтла круно! дико одъ Сербіє!
„Ево вѣра, ево десна рука;
„Я ћу твою желю изпунити,
„Я ћу твою дѣцу освоити,
„И Татарма одшалити шалу.
„Я одлазимъ у мой шаторъ бѣлый,
„И спремамъ се ноћасъ у Татаре,
„А ты крећи войску у Сербію,
„И чекай ме съ войскомъ кодъ Дунава;
„Кодъ Дунава спрамъ града Вегеня,
„Свѣтла Круно за трыдесетъ дана. —
Па поскочи на ноге юначке,
У тры скока у шатору био,
Косу бріє турску браду прави,
И облачи Дервишке мантіе,
Чалму веже а димліє стеже,
Начини се турска Дервишина,
Па се крену ноћомъ изъ тaborа,
Да га нико видит' немогаше,
Собомъ носи два товара блага,
Петъ товара сладкога шербета,
У шербетъ є бенђелукъ метнуо,
Ко га піе, да се непробуди.
Ноћу иде, а даню почива,
Кудъ пролази за Татаре пыта.
А када є Дунавъ пребродio,
И кадъ стиже до татарске страже,
Татарски є съ ньима говорио,
И каже се да є изъ далека,

Чакъ изъ Мекке, Пророкова града,
И одъ гроба Светца Муамеда,
„Идемъ, вели, къ Кану Бекерану,
„Пророкъ ме є къ иѣму оправio,
„Чудне му є даре опремio,
„Чудне даре, и чудне поздраве.
Дадоше му таки пратіоце,
Довеше га Кану подъ шатора,
А кадъ виђе Шестокриловићу,
Када виђе Кана Бекерана,
Турски кланя татарски говори,
Па онъ Кана ліепо поздравля:
„Здраво да си Кане Бекеране!
„Здраво да си Пророковъ рођаче!
„Бож'ја слава на тебе є пала,
„Милость Божја и божјегъ Пророка.
„Богъ ће твоє име прославити,
„Ты ћешь чудна дѣла починити,
„Одъ истока пакъ чакъ до запада,
„Ты ћешь цѣлимъ завладати свѣтомъ.
„Пророкъ ће ти быти у помоћи,
„Пророкъ божјий и сила ињуга,
„Я самъ Кане чакъ изъ Мекке града,
„Грѣшни слуга великогъ Пророка.
„Пророкъ ме є къ теби оправio,
„Тебе Кане на то изабрао,
„Да ты Изламъ прострешь по свијту,
„Єданъ Изламъ и єданъ Алкоранъ,
„Да изтребишь по свијту Џауре,
„До корена да Џаура нема.
„Да сви божјегъ вѣрују Пророка,
„Нѣму једномъ сви да се кланју. —
„А да можешь одолѣт' Џаурма,
„И са силомъ и свакомъ запромъ.
„Пророкъ ти є даре оправio,
„Чудне даре и чудну заиру,
„Оправio два товара блага,
„Петъ товара пића Пророкова.
„Па є дар'ма силу неку дао,
„Силу Кане нигда нечуvenу.

„Ер' што више ты узарчишъ благо,
 „Све ће више оно се множити.
 „А кадъ пођешь съ войскомъ на Ћауре,
 „Ты се напи пића Пророкова,
 „Па ти нико одолѣти неће,
 „Нити теби, нити твојој войсци. —
 Тек' што Дервишъ ово изговори,
 Одма стаде предавати даре,
 Али Божиомъ силомъ и намѣромъ,
 Указа се чудо на небеси.
 Подиже се віоръ одъ истока,
 Ярко сунце у подне помрачи,
 Сину муни изъ неба ведрога,
 Затресе се земља изъ темеља.
 Канъ Бекеранъ у лицу преблѣди;
 Сва се сила татарска поплаши.
 А кадъ виђе Шестокриловићу,
 Када виђе яда одъ Татара,
 Мудра глава мудро се досѣти,
 Бекерану овако говори:
 „За сведочбу и за потврђенѣ;
 „Мои рѣчій и муга посланства,
 „Ово Пророкъ учини знаменѣ,
 „Да вѣруєшь намѣру Божанства.
 „Аколъ и то нећешь вѣровати,
 „И Божији сили узпротивишь,
 „Богъ ће друго чудо учинити,
 „Данъ ће с' бѣлый у ноћи претворити,
 „Црна ће се земља отворити,
 „Твою войску и тебе прождрѣти.
 Кадъ чу' айдукъ, шта му Дервишъ каза
 И кадъ виђе небесно знаменѣ,
 Къ земљи пада, па онъ турски кланя,
 Бога моли и божѣгъ Пророка.
 Пакъ говори Шестокриловићу:
 „Сѣди доле Божији угодниче,
 „Сѣди доле одмори се мало,
 „И одъ пута одпочини трудна,
 „А што велишь о твоемъ посланству
 „И Алиной светој заповѣди;

„Пророкъ нека слуги заповѣди,
 „Я се сили Божији непротивимъ,
 „Штогодъ велишь я ћу учинити,
 „Пророкову волю изпунити,
 „Ал' како ћу одолѣт' Ћаурма,
 „Кадъ я немамъ доста самномъ войске,
 „Наша се є войска разтурila,
 „По свијету ко челе по цвѣту,
 „Па є многа войска изгинула,
 „И наша є сила ослабила,
 „А Ћаура ю на земљи траве,
 „По хиляду на једногъ Татара. —
 Аль говори Шестокриловићу:
 „Доста войске Кане Бекеране;
 „Доста войске съ којомъ Ала влада,
 „И десница Свеца Муамеда,
 „Што Богъ хоће, учинити може,
 „Нѣгова є сила свемогућа,
 „Нити њойи когодъ одолѣти може,
 „А како ће одолѣт' Ћаури,
 „Па заръ немашь пића Пророкова?
 „Ко га піе да му парада ніе.
 Јоштъ говори Шестокриловићу:
 „Ели тестири Кане Бекеране?
 „Да я проћемъ по твојој ордїи,
 „Да я видимъ твоје вitezове.
 То Бекеранъ єдва дочекао,
 Па говори Шестокриловићу:
 Тестири теби, Божији угодниче!
 Тестири теби колико ти драго,
 Иди мою ты провиди войску,
 И напој ю пићемъ Пророковимъ,
 Па кадъ дођешь брегу на высину,
 Кодъ каменне куле сазидане,
 У њойизи су гуе затворене,
 Люте гуе два Краљева сына.
 Поздрави ми мое делибаше,
 Да чуваю у камену гуе;
 Сутра ћу јй оба обѣсити,
 Ер' я имамъ сада доста блага. —

Кадъ то чуо Шестокриловићу,
 Одъ жалости срдце му процвили,
 Аль онъ има разумъ и юначество,
 Па онъ срдцу одолѣти знаде.
 Мудро оди паметно говори,
 Нико ињга познати неможе.
 Онъ татарску преброи ордијо
 И све виђе што је и како је.
 Кудъ пролази турски абдесъ прави,
 На юначество Татаре позива. —
 А кадъ сунце иза горе зађе,
 А онъ стиже кули каменитой.
 Кајко стиже међъ Татаре оде,
 Па онъ ињма овако говори:
 „Дѣцо моя, Татари Витези!
 „Вѣрни синци Светца Муамеда,
 „Ваша слава и Ваше юначество,
 „Зачуло се по бјеломъ свѣту,
 „Будте сложни и свомъ Кану вѣрни,
 „Па ће јоште и даљ се чути,
 „Сложно дѣцо удрите Ђауро,
 „Пророкъ ће Вамъ быти у помоћи.
 „Канъ Бекеранъ Васъ је поздравио,
 „И посло Вамъ сладкога шербета.
 „Да чувате Ви у кули робљо,
 „Да чувате да шербетъ пите.
 А кадъ Дервишъ ријечь савријо,
 Они редомъ сташе шербетъ пити.
 Пије сладко лакоми айдуцы,
 Ђедаји піє више одъ другога.
 Докъ се редомъ пијемъ обредише,
 Сви легоше главомъ безъ углавля.
 Кадъ то виђе Шестокриловићу,
 Онъ поскочи на ноге юначке,
 Па потрже свою топузину,
 И онъ стаде мене бити кулу,
 Мене бје, а дѣцу дозыва:
 „Небойте се мои Соколови.“
 Рука снажна, топузина тежка
 Мене биоћъ изъ темеля креће,

И докъ себи путъ је отворио,
 Мой је деснији ъошакъ оборио.
 Тадъ извади два Краљева сына,
 И баца ий за се па конвица.
 Аль свомъ срдцу одолѣти неможе,
 Већъ потрже свою сабљу бритку,
 Па хиљаду одсјече глава,
 Некъ хиљада двоицу замѣну,
 Па се стиште съ робљемъ преко поля,
 Кано звѣзда преко ведра неба.
 Юлаја силањ а конвица помаманъ,
 Одма бише Дунаву на брегу.
 А када је Дунавъ претурјо,
 И србска га опазила стражу.
 Она трчи па Муштулукъ Краљу,
 И дозыва изъ грла бјела:
 „Дай Муштулукъ одъ Сербије Краљу.
 „Ево иде Шестокриловићу,
 „Ево иде весела му Майка,
 „Собомъ води и два твоя сына.
 Боже миљиј, лепа састанка!
 Да је коме стати па гледати,
 Свако бы се срдце заплакало,
 Да погледи одъ Сербије Краља,
 Съ десномъ рукомъ дѣцу загрлио,
 Съ лѣвомъ грли Шестокриловића;
 Па онъ дѣцу и юнака люби.
 Одъ радости онъ сузе пролива:
 „Добро дошла мила чеда моя,
 „Добро дошо мой добрији Витеже!
 „Есте ли се чеда напатила?
 „У проклетомъ робству кодъ Татара.
 „Како си ий сине избавио,
 „И толикој силе одолѣо,
 „Благо майци, коя те родила,
 „Благо мени, које те имадемъ.
 „Честита ћу тебе учинити,
 „Честитъ бјо, и које те родио. —
 Аль говори Шестокриловићу:
 Свѣтла Круно, огрејно сунце!

Бы ће врѣме све ћу ти казати,
 Али сада ніє томе доба;
 Єръ докъ сване и огране сунце,
 Мы морамо разбити Татаре,
 Да имъ, Краљу! одшалимо шалу,
 И вратимо жао за срамоту,
 Зато крећмо войску на Татаре,
 Да пре дана Дунавъ претуrimо,
 Да до зоре збунимо Татаре,
 Да незнаду побѣди куда ће. —
 Што рекоше то и учинише,
 Съ войскомъ хитро Дунавъ преbroдише.
 Войску води Шестокриловићу,
 Войску води, предъ войскомъ попђва.
 А кадъ стиже съ войскомъ до Татара,
 И претиште Србљинъ Татарина,
 Чакъ до Беча земљица појча.
 Татаръ пада ко подъ косомъ трава;
 Одъ Србаля слабо ко погину,
 Одъ Татара слабо ко утече,
 А кадъ свану и ограну сунце,
 Аль Татара у Вегеню нема.
 Онда Србљи таборъ разграбише,
 И татарско благо задобыше.
 Па одоше кући пѣваоји,
 А остале Турци зѣваоји. —
 Ето Лазо мoga ти постани.
 А што си се Лазо поболѣо,

Девойке су теби досадиле,
 Понайвише лѣпа Анђелија,
 Коя носи ноже оковане,
 И пре сунца по градини шета,
 Па невену коренъ съ пожемъ сѣче,
 А на твоє срдце намѣнио.
 Ты имадешь деветнаесть рана,
 Зато су ти муке додијле.
 Већъ ты иди твоме бѣломъ двору,
 Па ты кувай корѣнъ одъ невена,
 Корѣнъ кувай у деветнаисть вода,
 И пи воду деветнаесть дана,
 Па ћешь ране Лазо завидати,
 И твоє се болѣ опростити.
 А кадъ Лазо ты ране завидашъ,
 Ты запроси лѣпу Анђелију,
 Ил' е проси или е отимљи,
 Да нечини яда и зіяма.
 Кадъ е Лаза кулу разумѣо,
 Онъ се враћа двору бѣломе,
 Па онъ кува корѣнъ одъ невена,
 Воду піе свое ране вида.
 Кадъ е свое ране извидао,
 Онъ запроси лепу Анђелију,
 Онъ е проси майка му е дае,
 Одведе е двору бѣломе,
 Пакъ е люби ножу и кадъ сване,
 И съ тимъ вида са свогъ срдца ране.

У Вершицу 20-огъ Юлія 1842

пѣвао

Симеонъ Цюкъ.

WWW.UNILIB.RS

У Н И В Е Р З И Т Е Т С К А

P II /21

Univerzitetska biblioteka | Sign.
"SVETOZAR MARKOVIĆ"

Datumi izdavanja knjige:

8. VI. 1962